

נקודת אור בפרשה - זריזות ועצלות - פרשת ויקהל

נאמר בפסוק: "והנשאים הביאו את אבני הש"הם ואת אבני המלאים לאפוד ולח"שן". **ובמדרש** (במדבר רבה יב, טז) **מובא:** "אמר רבי נתן, מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחילה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחילה? אלא כך אמרו נשיאים (במלאכת המשכן): יתנדבו ציבור מה שמתנדבין, ומה שמחסרין, אנו משלימין אותו. כיון שהשלימו ציבור את הכל, שנאמר: "והמלאכה היתה דים", אמרו נשיאים מה עלינו לעשות? הביאו את אבני השוהם (כדי להשתתף בבגדי הכהונה). לכך, התנדבו בחנוכת המזבח תחילה. ולפי שנתעצלו (במלאכת המשכן) מתחילה נחסרה אות משמם, 'והנשאים' כתיב".

יש לשאול: מפני מה נענשו הנשיאים, והרי מן הסתם כוונתם לשם שמים היתה, וחשבונם היה חשבון של מצוה, שהרי התכוונו להשלים את החסר, ולא להימנע מנתינת תרומה לגמרי, **ואם כן**, מדוע היה מגיע להם שירידת אות יו"ד משמם?

מתרץ רבינו בחיי: אמנם כוונתם היתה לטובה, אך בכל זאת נחשב להם הדבר לחטא, מפני שהיו צריכים להזדרז להיות מהראשונים שמתנדבים, **וכל שאפשר לו להיות מן הקודמים במצוה ואינו מזדרז להקדים לעשותה, ראוי הוא להיענש אפילו שכוונתו לטובה**, ולכן נענשו ונחסרה להם האות יו"ד משמם.

כמה עלינו להזהר בכך! הרי כל היום האדם נמצא בעסקיו ובעבודתו ואינו מרגיש עייפות, ואילו כשנמצא הוא בבית הכנסת מיד מתחיל הוא לפהק... **מעולם** לא ראינו ולא שמענו על אדם שספר את כספו ונרדם באמצע... וכי מישהו ראה אדם שנרדם ב'אולם שמחות' באמצע המנה העיקרית?! **אז מדוע כשמגיעים לדברים שבקדושה מיד נעשים עייפים!** אין זה כי אם עצת היצר שמחפש להרחיקנו מעשיית מצוות, ובמקום שנהיה מן המקדימים לעשותן, הוא גורם לנו להיות מן האחרונים!

כיצד עובדים על מידת העצלות? - פשוט! משתדלים לעשות את המעשים הפשוטים של חיי היום-יום בזריזות, כך מתרגל האדם להיות זריז בכל הליכותיו, **וכבר כתב יסוד זה רבינו הרמח"ל ב'מסילת ישרים'** (פרק ז): **"כי התנועה החיצונה מעוררת הפנימית"**.

מסופר על ר' יצחק מווארקה זי"ע, שהיה שוכב על מטתו, ופתאום עלה ברצונו להריח 'טבק'. אך קופסת הטבק היתה רחוקה ממנו, והיה צריך לקום כדי להגיע אליה. **עשה הרב חשבון כזה:** 'אם אקום כדי להביא את קופסת הטבק, הרי ויתרתי ליצר הרע שלי, ונתתי לו להתגבר עלי ולהכשיל אותי בתאוה. ואם לא אקום מהמיטה, יהיה זה משום עצלות'. **מה עשה? קם ממטתו, הלך למקום שהיתה הקופסא מונחת בו, אך לא נגע בה**, ובזה הרויח משני הצדדים.

עוד מספרים על הרב הקדוש ר' אהרן מבעלזא זי"ע, שכאשר היה פעם שלא בקו הבריאות, ציוה עליו אביו שלא ילך למקוה כמה ימים [כמנהג החסידים לטבול במקוה טהרה בכל יום]. רבי פנחס גיסו, ידע מהציווי שנצטווה רבי אהרן, והנה הבחין הוא שבכל זאת הולך רבי אהרן למקוה בכל בוקר כהרגלו, והתפלא על כך מאד; הרי זה בלתי אפשרי שאדם צדיק כמוהו יעבור על דברי אביו! **על כן החליט לעקוב אחריו. נכנס רבי פנחס אחרי רבי אהרן למקוה**, והנה הוא רואה שרבי אהרן פושט את בגדיו, מתקרב עד למקוה אך אינו נכנס לטבול בו, אלא אומר לעצמו: 'איני נכנס לטבול כי כך ציוני אביו'. ומיד חזר לאחוריו, התלבש ויצא. נגש אליו רבי פנחס ושאל אותו מה פשר הדבר? **הסביר לו רבי אהרן**, שאם לא ילך כלל למקוה, יתכן שעושה כן מחמת עצלות וחולשה, ולא בגלל ציווי אביו. על כן הלך למקוה, הוריד את בגדיו אך לא נכנס לטבול, כדי להוכיח שאינו טובל אך ורק בגלל שאביו ציוה עליו כך.

יעזרנו ה' שנזכה להתגבר על מידת העצלות, ולקנות את מידת הזריזות לעשות רצון אבינו שבשמים, אמן!